

7.

LISTINA ČESKÉHO PANOVNÍKA, JÍŽ SE DARUJE DUCHOVNÍMU ÚSTAVU NEMOVITOST A POTVRZUJE JINÉ DAROVÁNÍ, STARŠÍ.

R. 1181.

Mezi právními písemnostmi zachovanými z předhusitské doby nejčetnější jsou listiny týkající se různých darování, výsad a pod. ve prospěch kostelů, klášterů a jiných církevních institucí. Je to přirozené, neboť jednak církev pečlivě dbala toho, aby každý právní akt jí příznivý byl písemně zachycen, jednak církevní instituce měly velké možnosti své písemnosti trvale uchovávat. Světští feudálové naproti tomu jednak méně dbali na listinnou formu svých „obchodů“ (zvláště když od konce 13. století měli k dispozici zápisy zemských desk), jednak svých listin mnohem snáze pozbyvali.

V dané listině jde o darování českého vévody Bedřicha klášteru Waldsassen v severních Bavořích blízko českých hranic. Důležité je, že k darování dává souhlas české velmožstvo.

Z textu je dobře zřejmá tehdejší praxe při určování hranic nemovitostí (mezní právo). Termín „újezd“ dobře naznačuje, že hranice byly zjišťovány a zabezpečovány komisijním objížděním. Pozoruhodná jsou také slovanská místní jména za hranicemi Čech. Ukazují na někdejší slovanské osídlení této krajiny.

Mezi sankcemi listiny je významná výhrůžka nepřátelstvím veškeré české feudality.

Jako svědkové tohoto právního aktu vystupují hlavní dvorskí úředníci a jiní přední představitelé tehdejší české vládnoucí třídy.

In nomine sancte et individue trinitatis. Ego Fridericus, divina favente clementia Boemorum dux.

Ve jménu svaté a nedílné trojice. Já Bedřich, přízní boží laskavosti vévoda Čechů. (V další větě vyzvedá se povinnost křesťana podporovati církev a získává si tak zásluhu na nebesích.)

... Igitur quendam ambitum vgiez boemice appellatum, teuthonice nomine Meringe cum omnibus appendiciis suis, silvis, pratis, pascuis, molendinis, aquis, aquarum decursibus, cultis et incultis seu quibuslibet utilitatibus pro salute nostra nostreque comparis atque pro redemptione animarum omnium parentum nostrorum, scitu atque ascensu Boemorum, sicut consignatum est et terminis distinctum, perpetuo possidentium ecclesie Walthsassensi tradimus.

Insuper etiam quendam ambitum inter exteriorem Lubez et Znata fluvium situm et a beate memorie patre nostro, tunc temporis duce, postea rege Wladizlao, eidem ecclesie libere donatum atque privilegio iam ante confirmatum, cuius partem quidam invasores iniuste usurpaverant, sed suam iniuriam recognoscentes male usurpata ei in pace reddiderunt, sicut suis terminis distinctus ac designatus est, libera donatione conferimus et ut factum hoc ratum et inconcussum permaneat, sigilli nostri impressione confirmamus.

Ut autem calumpniatoribus locus invasionis de cetero penitus auferatur et domus dei in sua possessione non inquietetur, terminos huius ambitus, sicut pater noster eos prefixit, huic pagine articulari decernimus. Sunt autem hii: a fonte aque Znata usque dum rivus Dieffenbach vocatus ei influit. Ex transverso a fonte eiusdem Znata usque in rivum Elstre nomine, per descensum eiusdem, donec minor Elstre et rivus Ivvinbach in eum cadit, per ascensum usque in fontem minoris Elstre, a fonte eiusdem usque in rivum exterioris Luboz, per eundem rivum inferius, usque dum rivus Tonocop in eum cadit.

Quincunque autem hanc nostram munificentiam intuitu celestis patrie Christi pauperibus collatam violenter invadere

Odevzdáváme tudíž jistý ambitus, česky označovaný jako újezd, německy jménem Mähring¹ se všemi jeho příslušnostmi, lesy, loukami, pastvinami, mlýny, vodami a vodními toky, půdou obdělanou i neobdělanou a jakýmikoli užítky za blaho naše a naší choti a za spásu duší všech našich příbuzných, s vědomím a souhlasem Čechů, jak jest zaznamenáno a hranicemi rozlišeno, k věčnému držení kostelu valdsaskému.²

Nad to také svobodným darováním udělujeme (klášteru) jistý újezd mezi vnější Liboc³ a Znata³ říčkou položený a otcem našim svatě paměti, tehdy vévodou, pak králem Vladislavem témuž kostelu svobodně darovaný a již dříve privilegiem potvrzený, jehož část si neoprávněně osobili jacísi vetřelci, avšak nahlížejíce svou bezprávnost pak klášteru pokojně navrátili, tak jak svými hranicemi jest odlišen a poznamenán, a aby tato skutečnost trvale zůstala platná a pevná, potvrzujeme přitíštěním své pečeti.

Aby pak zločinným lidem byla odňata napříště jakákoli příležitost k napadání a boží dům nebyl rušen ve své držbě, určujeme, aby hranice tohoto újezdu, tak jak je náš otec před tím stanovil, byly včleněny do tohoto listu. Jsou pak to tyto: od pramene vody Znaty až po vtok potoka řečeného Dieffenbach. Z příčné strany od pramene téže Znaty až po řeku jménem Elstre, po jejím toku až tam, kde do ní vpadá menší Elstre a potok Ivvinbach, vzhůru až k prameni menší Elstry, od jejího pramene až k potoku vnější Liboc, po toku tohoto potoka až tam, kde do něho vpadá potok Tonocop (Koňotop?).

A kdo by tuto naši štědrost, vnuknutím nebes Kristovým chudým udělenou opovážil se násilně napadnout nebo

¹ Dnes městečko v severním Bavorsku blízko hranic ČSSR.

² Waldsassen, významný klášter v severních Bavořích blízko Chebu.

³ Vodní toky slovanských jmen v dnešním Bavorsku.

vel opprimere presumpserit, se reum
divine maiestati existere noverit a nostra
pace ac gratia omniumque Boemorum
funditus alienum. Huius rei testes sunt:
Valentinus episcopus Pragensis, dominus
Otto princeps Moraue, dominus Pri-
muzle frater ducis, dominus Theobal-
dus filius patru sui, Henricus prepositus
Wissegradensis, Martinus prepositus Pra-
gensis, Florianus cancellarius, Grabbissa
camerarius, Wocco, Widigo, Ratibor,
Wlricus filius Drizizlai, Bogus et alii
quam plures. Facta autem sunt hec anno
incarnationis domini millesimo centesi-
mo octuagesimo primo, anno ducatus
ducis Friderici quarto.

utisknout, nechť ví, že se proviní na bo-
žím majestátu a že pozbude míru i mi-
losti naší i všech Čechů.

Svědky této věci jsou: Valentin, bis-
kup pražský, pan Otto, kníže Moravy,
pan Přemysl, bratr vévody, pan Děpold,
syn jeho strýce, Jindřich, probošt vyše-
hradský, Martin, probošt pražský, kanc-
léř Florián, komorník Grabiša, Vok, Ví-
tek, Ratibor, Oldřich syn Držislavův,
Bohuš a jiní přemnozí. Stalo se pak toto
roku od vtělení božího 1181, ve čtvrtém
roce vévodství vévody Bedřicha.

Text latinského dokumentu je otištěn podle vydání G. FRIEDRICHA, *Codex diplomaticus Bohemiae*, I. č. 295, str. 263—264.